

[Arnth Jensen.]

bage til — resolut har strøget alle Bevillinger til Hovedstandsættelser og til Nybygninger og efter Forslaget at dømme vil holde Vedligeholdelsesudgifterne nede paa det mindst mulige. Den højtærede Minister har her meget rigtigt fulgt den Praksis, som for Tiden ogsaa gør sig gældende i den private Husholdning. Men jeg tror rigtignok, at den højtærede Minister samtidig skulde have set lidt nøjere paa mange andre og større Udgifter og prøvet paa, enten gennem Lovforslag for de løvbundne Bevillingers Vedkommende eller gennem ligefremme Nedsættelser paa de forskellige Konti, at bringe sit Budget i nøje Overensstemmelse med Tidens økonomiske Krav.

Det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen fremdrog forleden en Udtalelse af forhenværende Indenrigsminister Ove Rode, jeg tror, det ærede Medlem nævnte, at det var i 1915 eller i 1916, denne Udtalelse var brugt om, at de gamle Tider var forbi, og de vilde ikke vende tilbage. Det er en Udtalelse, der er fremsat adskillige Gange, og der er vel nok store Dele af vort Folk, som har troet paa den og endnu tror paa den, men Forholdet i Dag er dog det, at paa eet Omraade, nemlig for vore Landbrugseksporpriser, er de gamle Tider vendt tilbage, og der er desværre ingen Tvivl om, at holder disse Priser, maa vi nødvendigvis i mangt og meget, ogsaa i vor offentlige Husholdning, i Stat og Kommune, i væsentlig Grad vende tilbage til Tiden før 1914. Medens Udgifterne for Stat og Kommune til Skolevæsen, Videnskab og Kunst, kort sagt til de Ting, som henhører under Undervisningsministeriets Budget, ifølge Statistisk Aarbog var ca. 33 Mill. Kr. i 1913—14, var de i 1929—30 ca. 116 Mill. Kr., et Tal, som jeg tør mene endnu ikke er bragt væsentligt ned, og det betyder en Stigning paa over 250 pCt. Dette Procenttal har man selvfølgelig ikke Lov til uden videre at regne med, naar man skal sammenligne de to Aar; der skal tages Hensyn til Befolkningstilvækst og til Pristal, men selv om disse to Ting tages i Betragtning, er der alligevel en Stigning paa over 80 pCt., medens Stigningen af samtlige Udgifter, naar Hensyn tages til Befolkningstilvækst og Pristal, udgør ca. 62 pCt. Vender vi os til selve Undervisningsministeriets Budget og sammenligner paa samme Maade det forelagte Finanslovsforslag med Aaret 1913—14, viser det sig at være en Stigning fra 1914, hvor Beløbet var 14,4 Mill. Kr., til det nu forelagte Finanslovsforslag, hvor det er opført med 58 Mill. Kr.; naar der bortses fra Forrentning og Afskrivning, er dette en

Stigning paa 94—95 pCt., medens det samlede Budget uden Forrentning og Afskrivninger udviser en Stigning, som regnet paa samme Maade er betydelig lavere, og saa er der endda her regnet med et Pristal, som selv den højtærede Finansminister regner med vil gaa væsentligt ned. Helt se bort fra Forrentning og Afskrivning kan man heller ikke, thi den Gæld, der er stiftet gennem Aarene, maa jo ogsaa regnes med. Imidlertid holder jeg mig ved de følgende Tal til de egentlige Driftsbevillinger.

Vender jeg mig da til de enkelte Konti paa dette Budget, forekommer det mig, at der er adskilligt, der kan vække til Eftertanke. Den største Konto paa Budgettet er selvfølgelig Skolevæsenet; den udgør 43 Mill. Kr. eller ca. 74 pCt. af det hele Budget. Denne Konto omfatter tre Former af Skolevæsen, nemlig Skoler, der drives af Staten selv, Skoler, der drives af Kommuner med Støtte fra Staten, og for det tredje Skoler, der drives af private med Statsunderstøttelse.

Hvad angaar den største Gruppe, Folkeskolen, bestaar Statens Støtte i det allervæsentligste i Tilskud til Lærerlønningerne. Saa vidt jeg ved, er Forholdet det, at Staten rundt regnet betaler Halvdelen af disse. Denne Udgift er altsaa i det væsentligste bundet gennem Lønningsloven, en Lov, som jeg i Overensstemmelse med de af mit Parti forelagte Forslag kunde ønske gjort mere bevægelig efter Opgangs- og Nedgangstider, end Tilfældet er nu. I 1913—14 kostede Folkeskolen Staten 7 136 947 Kr. Tager vi Hensyn til Befolkningstilvækst og Pristal, skulde Beløbet nu være 13,8 Mill. Kr., men det er efter Finanslovsforslaget 31,4 Mill. Kr., altsaa en Stigning paa ca. 126 pCt. Antallet af undervisningspligtige Børn var den 1. Januar 1913 421 000, den 1. Januar 1929 463 000, altsaa en Stigning paa knap 10 pCt. Jeg nævner disse Tal for at vise overfor Paastande, der undertiden fremsættes fra anden Side, at alle Partier og skiftende Regeringer ikke har været karrige, naar det gjaldt Folkeskolen, men dermed vil jeg ikke sige, at der ikke paa denne Konto kan være et og andet, som burde rettes.

Et Par enkelte Underkonti under Skolevæsenet ønsker jeg at dvæle lidt nærmere ved. Lad mig først nævne Seminarierne. I en Skrivelse, som den højtærede Undervisningsminister den 20. Januar 1930 stillede Udvalget angaaende Lovforslaget om Læreruddannelse, oplyste den højtærede Minister, at de anslaaede Udgifter en Gang for alle til Bygninger, Inventar